

LIGET

Botos Bálint

ESZTER:

Beültem a taxiba, próbáról rohantam órát tartani. Szörnyű volt a próba, már egy hete nem tudtam figyelni. Úgy saccoltam, hogy minimum negyedórát késni fogok. De még mindig nem tudtam, hogy mivel kezdjek.

A taxiban próbáltam kigondolni, hogy mit csináljak ebben a két órában, ami már el is kezdődött. Talán figyelemgyakorlással kezdem, vagy valami egyszerűbb improval... nem tudom... képzeletbeli helyszínek, ez jó lesz.

SZÍNÉSZ: A sugárút észak-dél irányból metszi a körutat. A metrófeljáró előtt férfi áll. A kezében könyv, úgy tűnik kiabál.

Ott áll az emberfolyammal szemben. Kikerülik. Kiabál.

SZÍNÉSZ: Aki van, örök óta van...

SZÍNÉSZ: Egy másik férfi siettében megfordul és a hátizsákjával meglöki a hittérítőt. Az elejti a bibliát és, valamilyen számára is döbbenetes okból, pofon vágja a hátizsákost.

SZÍNÉSZ: Egy rövid pillanatig nézik egymást, aztán Isten szócsöve futásnak ered. Még súrol egy kukát, kissé megbicsaklik és végül belefut a pirosba.

SZÍNÉSZ: Fék.

SZÍNÉSZ: A fék egy taxié volt.

ESZTER: Nekicsapódom az anyósülés hátának, a sofőr üvölt, az autó előtt egy ember áll rémült arccal. Olyan, mint aki azt sem tudja hol van.

SZÍNÉSZ: A mormon(?) bocsánatot kér és lehajtott fejjel visszalép a járdára.

SZÍNÉSZ: A taxis lehúzza az ablakot: "Meg akarsz halni, te idióta?"

ESZTER: A taxis eltorzult arccal üvölt.

SZÍNÉSZ: Meg akarsz halni?

ESZTER: És elkezdődik. A semmiből rámtör egy zokogógörccs. Kerekedik ki a szemem, próbálom megérteni, hogy mi van, és közben kapkodom a levegőt, hogy valahogy legyűrjem ezt a szart.

SOFŐR: Jól van? Hallja? Jól van?

ESZTER: És nem tudok válaszolni, kiszállok a kocsiból, és elindulok a járdán. Annyit tudok, hogy le kell lépnem.

SZÍNÉSZ: A taxi félreállva, a hátsó ajtaja nyitva. A sofőr a nő után fut, valamit kiabál. Ez egy ilyen nap.

Utoléri, megfogja a karját, ő a taxis felé fordul, és azzal a lendülettel lehányja a cipőjét.

ESZTER: Nem volt egy felemelő pillanat. Minden erőmmel megpróbáltam visszanyerni az önuralmam. Úrrá lenni ezen az egészen. Nem értettem, hogy honnan jött ez az iszonyat heves valami. Szinte tapintható volt a taxis megvetése, odaveti még, hogy "idióta piccsa", vagy "idióta ribanc", erre már nem emlékszem, és lelép.

SZÍNÉSZ: A taxis visszaül a kocsijába, még káromkodik egy keveset aztán előveszi a cigijét, közben még néhányszor visszanez a nőre. Aztán hívást kap, kidobja az égő cigicsikket a kocsi ablakán, és elindul.

ESZTER: Ott állok a metrófeljárónál, a tócsa fölött amit összehoztam, és nem értem, mi van velem. Nem értem, mi ez az egész.

TERAPEUTA: Nem akar leülni?

ESZTER: Nem, köszönöm. Még állok.

TERAPEUTA: Amikor először jött hozzám, azzal kezdte, hogy volt egy balesete.

ESZTER: Hogy jön ez most ide?

TERAPEUTA: Nem lehet, hogy ez egy emléketörés volt?

TAMÁS: Szerintem nem kell ennyire túlbonyolítani. Meg kell nézni a problémát, és megkeressük a megoldást. Ennyi. Tisztán és őszintén rá kell mutatni a lényegre, mert akkor láthatóvá válik, mit kell tennünk: kell a kereszteződésbe egy körforgalom. Értitek?

Nem kell elveszni a részletekben meg a múltban, hanem meg kell nézni, miből lett a baj. Négy sáv a körúton, négy a sugárúton, az már nyolc. Kész káosz. A sok egyéni érdek, a sok egyéni cél, a sok érzelem. Az egész meg kell fogni és beleönteni a közérdekbe. Mi a közérdek? Túlélni. Alapként. Ha van körforgalom, nincs probléma, arra aztán szépen feltekerjük a sok egyéni ritmust, és megy minden, mintha szaron csúszna.

Ne értsenek félre, én nem azt mondom, hogy az ember ne nosztalgiázzon. Csak ne sokat. Én tudom. Minden vasárnap elmegyek anyámhoz, hogy együtt ebédeljünk, és nem könnyű. De nem megyek bele. Amikor már egyáltalán nem könnyű, felállok, belépek a régi szobámba, veszek két nagy levegőt, és megnézem a DeLorean makettemet, hogy emlékeztessen magam a lényegre.

ROLAND: Delorean.

TAMÁS: Tessék?

ROLAND: Nem Dilórien, hanem Delorean. Román név.

TAMÁS: Ez most, hogy jön ide?

ROLAND: Úgy, hogy így van. Zaharia Delorean. Ő volt az autó tervezőjének apja. Fejér megyei román pasas. Az anyja meg magyar. Szóval semmiképpen nem Delorean.

TAMÁS: Akkor román. Teljesen mindegy. A lényeg, hogy belépek és megnézem magamnak.

ROLAND: Pont, mint régen.

TAMÁS: Nem, nem pont, mint régen. Hanem pont, mint ma.

ROLAND: Régen, amikor még jó barátok voltunk.

TAMÁS: Nem hiszem el. Nem bírom elmondani a lényegét.

ROLAND: Ott ültünk a szobában, és tologattuk a szaros kínai kisautókat, mert a Delorean makettet nem lehetett levenni. Nem engedte apád.

TAMÁS: Nem engedte. Nem. És akkor mi van, ha nem engedte? Megmondom, hogy mi van.

ROLAND: Tudják mi ez a Delorean?

TAMÁS: Ez is nagyon fontos.

ROLAND: A vissza a jövőbe autó. Marty McFly ezzel utazott az időben.

TAMÁS: Így van.

ROLAND: Nagyon szeretttünk volna játszani vele. De nem lehetett.

TAMÁS: El ne sírd már magad. Pont erről beszélek. Nem használtuk az autót. Nem használhattuk és jobb is. Marty McFly mit is csinált vele? Visszament a múltba összefutott az öregeivel, és jól felkavarta a szart. Mit ért vele? Azt, hogy majdnem belehalt.

Az egész filmnek ez a lényege, ha a saját családodhoz időutazgatsz, az életeddel játszol. Lehetne most itt rinyálnom, hogy milyen szívtelen dolog egy játékot dobozban tartani, de engem ez egy életre megtanított, hogy nem kell örökösen a hátunk mögé nézni. Megoldást keresni és nem problémát. Úgyhogy amikor már nagyon nem könnyű anyámmal, belépek, és emlékeztetem magam, hogy nem kell annyit emlékezni.

ROLAND: Ez a film nem erről szól, hanem arról, hogy a múltbeli problémák...

TAMÁS: Igen, Tóbiás? Nincsen nekem erre időm.

ROLAND: Mi? Mi az, hogy Tóbiás?

TAMÁS: Ó, ne erőlködj!

ESZTER: Na, nem lett jobb! Érzem, hogy kezd zsibbadni a kezem. Alig kapok levegőt, szárad a szám, szerintem meghalok.

TERAPEUTA: Próbáljon meg a légzésére figyelni!

ESZTER: Ok. Teljesen valószínűtlen, hogy én itt most meghaljak. Ez csak egy pánikroham. Csak egy pánikroham.

TERAPEUTA: Biztos?

ESZTER: Hát, vagy tényleg meghalok.

TERAPEUTA: Biztos nem szeretne leülni?
ESZTER: Biztos. Összeszedem magam. Bemegyek szépen órát tartani. Kések fél órát. Rendben lesz ez.

CSÖRÖG A TELEFON

ESZTER: Édes faszom.
MÁRTA: Jaj, szia. Én vagyok. Csak azért hívtalak, hogy akkor tudsz jönni?
Merthogy nem írtál...
ESZTER: Ne haragudj, de most nem tudok beszélni...
MÁRTA: Nem? De nem kaptál másik ajánlatot, ugye?
ESZTER: Nem...
MÁRTA: Mondjad nyugodtan, ha valaki ráajánlott. Mert tényleg nekem... nekem nagyon kell ez a ház... és tudom, hogy nem kellene ezt mondanom az eladónak... de nem hiszem, hogy te ezért feljebb viszed...
ESZTER: Nem, nem emelem, csak most....
MÁRTA: Persze tudom, nem is úgy nézel ki. Akkor esetleg hívjalak pár nap múlva és akkor jobban tudod, hogy mikor tudnál jönni, mert közben én is utána kérdeztem, és a hagyatékot azt tényleg csak személyesen lehet, és akkor utána egyből tudnánk intézni az adásvételt. És akkor esetleg ha ilyen négy napon...
ESZTER: Figyelj, órára kell most mennem, majd hívlak...

ESZTER: Megtartottam az órát, bár a felét eldumáltam, aztán gyors kávé, a taxiban kaja és rohantam előadásra.
De ott már tényleg olyan voltam, mint aki helyettesít. Álltam a takarásban, és néhány

mondattal a végszavam előtt bedőltem a színpadra. Kecsesen, mint egy bot.

Elájultam. Leállt a próba, felmostak, én meg csak motyogtam, hogy nincs semmi baj, folytathatjuk. Még aznap este elküldtek szabadságra.

Hazamenekültem a lakásomba, beültem a kádba, és megpróbáltam egy kicsit lelassulni. A légzésemre figyelek, az arcomra, ahogy a kád zománcához ér és közben úgy pörög az agyam, mint egy bűgőcsiga. Nem bírok koncentrálni, összeesek a színpadon, elhányom magam az utcán.

TELEFONCSÖRGÉS

MÁRTA: Szia. Megint én vagyok. Mondtad, hogy este hívsz, és gondoltam, lehet elfelejtetted, ugye nem ébresztettelek fel?

ESZTER: Nem.

MÁRTA: Jaj, de jó. És akkor tudod már? Jössz a héten?

ESZTER: Megyek.

MÁRTA: Tényleg?

ESZTER: Igen. Úgyis egy kis csendre van szükségem. Másnap ott várt az állomáson.

MÁRTA: Nézlek ám minden nap. Ismétlik a sorozatot.

ESZTER: Tényleg?

MÁRTA: Persze, nem is tudtad?

ESZTER: Nem. Nem nagyon követem.

MÁRTA: Nincs időd tévét nézni, mi? Izgalmas lehet ez a színészet. Forgatsz most is?

ESZTER: Nem, most csak a színház.

MÁRTA: Az is szép. Most milyen darabot tanultok be?

ESZTER: Verseket dolgoztunk fel. Egy antropológus verseit.

MÁRTA: Ez egy ilyen versmúsor?

ESZTER: Nem. Inkább történet. A felesége haláláról szól.

MÁRTA: Értem. Gondolom így könnyebb, mint a hosszú színdarabokkal.

ESZTER: Nem. Nem igazán könnyű.

MÁRTA: Persze, én sem úgy értem. Mert a verseket is nehéz. Régen én is szavaltam. Egyszer még meg is nyertem az egyik versenyt. Egy Juhász Gyula verset mondtam. Pár sora még most is megvan. Hogy... hogy is... elfelejtettem. Biztos nem akarsz vacsorázni? Én meg is terítettem.

ESZTER: Biztos.

MÁRTA: Nem is gondoltam, hogy mégis eljössz. Már kezdtem izgulni, hogy esetleg van másik vevő, vagy csak meggondoltad magad, vagy ki tudja...

ESZTER: Nem, csak nem volt időm.

MÁRTA: Na hál' Istennek. Biztos nem vagy éhes? Engem nem zavarnál, Sanyi úgyszincs itthon, legalább én sem eszem egyedül...

ESZTER: Nem vagyok éhes, köszi.

MÁRTA: Akkor várom, hogy hívj. Jaj, megvan.

ESZTER: Tessék?

MÁRTA: Soha míg a világ, világ. El nem hagyom és el nem érem a tájat, nem tudom, hol is már. Így volt a vers.

ESZTER: Furcsa volt belépni a házba, egy éve nem voltam itthon. Csend, állott levegő és por. Nekiálltam kicsit takarítani. Hulla fáradt voltam, de képtelen lettem volna így elaludni.

SANYI: Néha elképzelem magam fentről, mint egy ilyen műholdképen, látom a többi kocsit körülöttem, a tájat, ahogy haladok benne. Megyek, hogy jöjjenek. Rohadt fárasztó az autópálya és a

pihenők sem könnyűek. Az igazság az, hogy félek. Hall az ember mindent. Meg lát is. Ahogy az utak mellett állnak. Várnak. Aztán meg bemásznak a raktérbe, vagy még rosszabb, esetleg be az emberhez. Egyenesen a kabinba. Szóval felkészültnek kell lenni. Legyen minden, ami kellhet.

Elaludni sem könnyű, sokáig szinte lehetetlen volt. Aztán az egyik kolléga azt írja az egyik fórumon, hogy olyan az alvás is mint a vezetés, hogyha azt kell csinálni, akkor azt kell csinálni. Feküdni kell becsukott szemmel, mozdulatlanul, semmi mozgolódás, semmi pislogás, csak így feküdni és várni, hogy jöjjön az álom.

Tehát fekszem mozdulatlanul, és elképzelem, ahogy megérkezem haza. Kiszállok a kamionból, kettessel veszem a lépcsőket, az ajtónk előtt két mély lélegzet, ő a fotelbe kuckózva, a karfán ülve ölelem és ő mosolyogva simul a nyakamba, elmosolyodom, és kezdek elaludni. Már alig érzem a jobb kezemben a gáz-sprayt. Otthon vagyok.

Csend dal

Itt kilenckor a villanyt, kilenckor a villanyt. Csend.

Itt együtt a tévét, a végén a tévét. Csend.

Itt másznak a sünök, szúrnak a sünök. Csend.

Itt távolról a vonat, távolról a vonat. Csend. Itt veszekszik a szomszéd, veszekszik a szomszéd. Csend. Itt visszük a csendet, visszük a csendet. Csend.

SZÍNÉSZ: Hat óra 10 perc.

SZÍNÉSZ: A kenyeres autó behajt a körforgalomba. Két gyalogos. Az autó lámpái égnek.

SZÍNÉSZ: Hét óra harminc.

SZÍNÉSZ: Az élelmiszerbolt fél órája nyitva. Négy gyerek szalad be. Sajtós kiflit vesznek.

SZÍNÉSZ: Nyolc óra.

SZÍNÉSZ: A posta kinyit.

SZÍNÉSZ: Kilenc óra harminchét. Átkel az úton.

SZÍNÉSZ: Az arcszesz illatát húzza maga után.

SZÍNÉSZ: Siet.

SZÍNÉSZ: Mosolyog.

SZÍNÉSZ: A bolt előtt egy fiatal lány munkaruhában.

SZÍNÉSZ: Megpróbál rágyújtani.

SZÍNÉSZ: A szél arra sodorja az Old Spice illatát.

SZÍNÉSZ: Megpróbál rágyújtani.

SZÍNÉSZ: És újra.

SZÍNÉSZ: És újra.

SZÍNÉSZ: És újra.

SZÍNÉSZ: Fék.

SZÍNÉSZ: A lány felkapja a fejét és nekiütközik a férfinak.

SZÍNÉSZ: A férfi rámosolyog.

SZÍNÉSZ: Siet.

SZÍNÉSZ: A kamaszkori szerelméhez tart.

ROLAND: Te itthon vagy?

ESZTER: Igen. Itthon...

ROLAND: Nem is szóltál...

ESZTER: Nem is tudtam...

ROLAND: Nem azért, persze nem gond, csak, hogy mondom, hogy... Szóval örülök.

ESZTER: Csak tegnap döntöttem el, hogy jövök. Eladom a házat.

ROLAND: Eladod? Nem úgy volt, hogy megtartod?

ESZTER: Nem. Minek...

ROLAND: Persze. Minek? Segíthetek?

ESZTER: Miben?

ROLAND: A szerződést megírni. Mégiscsak jogász volnék. Kisvárosunk kis jogásza. Nem azért mondom, itt is van azért fejlődés. Tulajdonképpen kifejezetten idilli tud lenni. Muskátlík az oszlopokon, felújítva a játszótérek, csak lopnak. Lopnak, baszom az anyjukat. De hogy? Pofátlanul.

Azt hiszik, hogy mindenki egy ostoba birka, de én írok. Megírom nekik, minden stiklijüket, részletesen. Azért, hogy tudják, hogy tudom, hogy én látom, mit csinálnak. Pontosan értem minden rejtett játszójukat.

Na de mindegy. Segítek. Észnél kell itt lenni. Amúgy te jól vagy?

ESZTER: Nem sokat aludtam, takarítottam. Rendes tőled, hogy...

ROLAND: Egy adás-vételt éppen még el tudok intézni. Biztos vagy benne, hogy nem akarod megtartani?

ESZTER: Minek?

ROLAND: Hát, hogy esetleg egyszer... nem is tudom... esetleg hazajössz vagy hazajöttök.

ESZTER: Nincs jöttök. Esetleg jövök.

ROLAND: Akkor te. Esetleg hazajössz...

ESZTER: Minek? Művházigazgatónak?

ROLAND: Annak mondjuk nem, mert az speciel foglalt. Az alpolgármester üdvöskéje kapta az állást. Persze nem azért, hanem mert egy sokoldalú asszony.

Esküvőszervezéssel is foglalkozik, úgyhogy a művházat magának adja ki bérbe.

IMOLA: Természetesen fizetek érte. Egész bért. Teljesen legális üzlet, csak az fáj egyeseknek, hogy boldogulok.

Hol fáj?

ROLAND: *(Imolának)* Hagyjál már... *(Eszternek)* A következő iratokra lesz szükséged...

IMOLA: Hol a gonosz? Itt a gonosz!

ROLAND: Hol tartottam? Édesanyád halottija, a te születésid, vagy bármi, amivel igazolható, hogy az ő gyereke vagy, telekkönyv az ingatlanvagyonról, házról, földek, szőlőskert. A hagyatéki végzést még a helyszínen kiállítják, és egyből utána sor kerülhet az adásvételre.

Bár elég lesz egy megbízás és akkor kiveszem ezeket én neked. Itt írd alá...

ESZTER: Sok tejet, aztán vissza a hűtőbe. A cukortartó még mindig a vitrinbe.

SZÍNÉSZ: A vitrin üvegéhez szorítva egy fotó.

SZÍNÉSZ: A fotón két nő áll egy autó előtt.

SZÍNÉSZ: Anya és lánya. A lány boldognak tűnik.

ESZTER: A születésnapomon készült a kép. Akkor kaptam meg anyámtól a kocsit. Az örökségéből vette, négy hektárnyi autó.

A roncs egy évig itt állt az udvaron. Anyám soha nem értette, hogy lehettem ilyen balfék.

RENDŐR: Kora?

ESZTER: Harminckettő.

RENDŐR: Fogyasztott alkoholt?

ESZTER: Nem.

RENDŐR: Hisz Istenben?

ESZTER: Tessék?

RENDŐR: Itt áll, itt áll és beszél. Azt tudja, hogy magának nem kellene itt lennie. Ez egyáltalán nem természetes. Semmi nem fáj?

ESZTER: A lábam, egy kicsit...

RENDŐR: A lába, egy kicsit. Nem úgy, hanem bent valami komoly. A tüdeje, vagy a mája vagy mit tudom én.

ESZTER: Nem, azt hiszem, nem.

RENDŐR: Akkor menjen innen egyenesen a templomba, mert ez csoda. Az például természetes lett volna, hogy ahogy zuhan, jól beveri a fejét, elveszti az eszméletét és szépen lassan keményre fagy, vagy valamelyik kivágott fenyő ága felnyársalja, vagy nem állítja meg a zuhanását semmi, és megy tovább szépen lefelé. De az tényleg a minimum, hogy mondjuk eltörik a keze, vagy a lába... nem az, hogy itt áll, mintha kicsit keményre sikerült volna egy buli.

ESZTER: Sajnálom.

RENDŐR: Na, azért nem kell sajnálni, jó, hogy itt van, de sajnós eljárást kell kezdeményezünk maga ellen. Gondotlanságból elkövetett könnyű testi sértés.

ESZTER: De egyedül voltam.

RENDŐR: Önmaga ellen.

ESZTER CSODÁLKOZIK

RENDŐR: Nem érti, nem baj. Ez az eljárás. Ha nem ment volna be a kórházba, akkor ez nincs, de így erről a kis nevetséges sérülésről lelet készült és valakinek felelnie kell. Maga az áldozat és az elkövető is. Van ilyen, nem?

ESZTER: Na jó, ennek semmi értelme, én ezen már régen túl vagyok.

TERAPEUTA: Nem akar leülni?

ESZTER: Dehogyan akarok, ezer dolgom van. Eladom ezt a házat. Ki kell válogatnom az emlékeket, a cuccokat, amiket magammal viszek.

TERAPEUTA: Mit visz magával, amikor a házát készül hátrahagyni?

SZÍNÉSZ: Talál egy nagyobb kartondobozt, abba kezd pakolni.

ESZTER: Nyilván viszem a fotóalbumot.

ROLAND: A telekkönyvi kivonat tulajdonképpen az ingatlan életrajza. Családok vándorlásának története.

SZÍNÉSZ: Egy kopott kötet is megy a dobozba.

ESZTER: Az Abigél, amit elalvás előtt rongyosra olvastunk.

ROLAND: A ház építésétől ezerkilencszáznyegyvennégyig a Weis család tulajdonában volt. Ez soha nem jött szóba.

ESZTER: Nagyanyám Bibliáját, ami tele van jegyzetekkel és aláhúzásokkal.

ROLAND: Negyvenhétben kerül a dédanya tulajdonába. Nyolcvannyolcban hagyatékként kapja meg a nagymama.

ESZTER: Ő gyűjtötte össze a tejfogaimat.

SZÍNÉSZ: Kis erszényt tesz a dobozba. Aztán egy köteg papírt.

ESZTER: A kamaszkori leveleim, közte az a pár soros vers, amit anyám évekig írt nekem.

ROLAND: Második hagyatékozás: kétezer.

SZÍNÉSZ: Tíz perce ül a tükör előtt.

ESZTER: El szerettem volna vinni. A tükrös asztal, amit alig használt valaki.

TERAPEUTA: Az asztal fiókjában két füzet.

ESZTER: A nagyanyám naplója, a kamaszkorától a házasságáig.

ROLAND: Idén fog sor kerülni a harmadik hagyatékra és az első adásvételre.

SZÍNÉSZ: Kinyitja az egyik füzetet.

ESZTER: 1948. október 3. Nem szeretem, ha vendégek jönnek. Édesanya csak ül borzosan, a szakadt ruháiban, már nem is takarít. Ha mondom, hogy öltözzön szebben, kiabál velem. Nem akarom, hogy így lássák.

ROLAND: Megvan a telekkönyvi kivonat. Szomorú vagy? Az jó, merthogy megvan a telekkönyvi kivonat meg a te születésid. Édesanyád halottiját kell még megkeressük... tulajdonképpen néhány nap alatt meglesz az összes szükséges irat.

ESZTER: Remek.

ROLAND: Aztán jöhet is az adásvétel. Lenne egy kérésem.

ESZTER: Nagyon rendes tőled, hogy segítesz.

ROLAND: Teljesen természetes. Viszont lenne egy kérésem.

ESZTER: Mondd csak.

ROLAND: Nem is tudom... vagy igen. Szóval... Itt aludhatok ma veled? Na ez így borzasztóan hangzott. Nem úgy értem, hogy a segítségért cserébe, csak egész nap ez járt a fejemben és nem is arról van szó, hogy minden áron le akarok feküdni veled, csak valamiért nagyon szeretném, hogy még mielőtt eladod a házat...

ESZTER: Akkor jössz?

ESZTER: Fekszünk az ágyban, kis kifli, nagy kifli. Alszik és szuszog bele a nyakamba.

SZÍNÉSZ: Az utca kelet-nyugati irányban húzódik a megyei útig.

SZÍNÉSZ: A városban csend.

SZÍNÉSZ: Néha egy-egy autó elhalad a megyei úton északra vagy délre. Nem fognak itt megállni.

SZÍNÉSZ: Az egyik udvaron egy nő áll.

ESZTER: Rá kellett gyűjtanom.

SZÍNÉSZ: A második cigarettát szívja.

SZÍNÉSZ: Elnyomja a csikket.

SZÍNÉSZ: Visszamegy a házba.

SZÍNÉSZ: A nappaliban leül és kinyitja a naplót.

1944. augusztus 17

Már majdnem kész voltunk, amikor hallatszott, hogy beérnek az utcába. Anyám ránk parancsolt, hogy azonnal menjünk fel a padlásra, és egy hangot se halljon. Aztán férfiak kiabáltak oroszul, anyám kérleli őket, hogy ne bántsák, ő nem csinált semmi rosszat. Aztán felsikít, aztán csak a hangok.

ESZTER: Soha nem beszéltünk ezekről a hangokról. Ülök a nappaliban, a kanapén, ahol anyám részegen kidőlt, és most annyi év után hallom őket. Mind itt vagyunk. Négy generáció, itt ülünk és szégyenkezünk.

SZÍNÉSZ: Kezében a füzettel alszik el. Álmában vezet. Kanyar balra.

MÁRTA: Csak apró zajok, egy-egy autó, kutyaugatás, de amikor a felső szomszédnál megmozdul egy bútor, vagy becsapják az ajtót, felébredek. Bámulom a plafont és egyre fontosabbnak tűnik, hogy ez a felső szomszéd padlója. Én ott fekszem alatta és nézem, és valahogy mindig légszomjam lesz. Mintha a lakás menne össze és nem maradna elég levegő.

Ilyenkor elképzelem, hogy milyen lesz majd a házban. Nem is annyira a ház, hanem a

hálószoba, az ágy, hogy nem lesz felettem senki.

Az az igazság, hogy én nem nagyon bírom a kis tereket. Még az állatnak is kell a hely.

Volt egy ilyen eset Amerikában, hogy egy kis szigeten elkezdtek elszaporodni a szarvasok. Később azt vették észre, hogy minden magyarázat nélkül az állatok egy része elhullt. Megölte őket a stressz. Megölte őket, hogy túl közel éltek egymáshoz.

Idő dal

Nálunk percre a perc,
és délben a harang
Köztünk megvan a helyed
és meglesz holnap.

Itt bármerre indulsz,
Mindig ide vissza
Nálunk ugyanoda tart
Mindegyik utca.

Mi örülünk, ha szülsz
És sírunk, ha meghalsz
Hangosan köszönünk
Köszönjél vissza

Nekünk ugyanaz az arcunk
és tudjuk a neveket.
A tiedet is tudjuk,
és tudjuk hol laksz.

ESZTER: Nem volt egy kellemes ébredés. Álmomban autóban ültünk, és énekeltünk. Az anyák és lányaik. Én vezettem. Aztán az egyik kanyarban ők elkezdenek jobbra dőlni. Tekerem balra a kormányt és mondom, hogy ez így nem lesz jó, mert ki fogunk csúszni, de ők csak dőlnek tovább jobbra, hogy tudnak egy rövidebb utat.

ROLAND: Főztem kávé... Tejjel, cukorral? Ugye nem gond, hogy itt maradtam reggelig?

ESZTER: Egy cukor, kis tej.

ROLAND: Akkor nem gond, ugye?

ESZTER: Leülök az asztalhoz, és ahogy a cigi után nyúlok leverem a csészét. A nagymamám csészéjét. A csésze eltörik és a kávé folyik szét a padlón.

ROLAND: Jól vagy? Minden rendben?

ESZTER: Egy szót sem bírok kinyögni. Csak bámulom a kávéfoltot. Ő ott sűrög körülöttem, hogy majd feltörli. Körben kérdegeti, hogy jól vagyok-e és egyszerűen nem tudom kinyitni a szám.

Nézem a cserepeket, a darabokra tört ronda kis kék virágokat, a kávéfoltot a szőnyegen és potyognak a könnyeim.

ROLAND: Na jó, hozok egy felmosót.

ESZTER: Fogalmam sincs mi történik velem. Soha nem szerettem azt a rohadt csészét.

ROLAND: Nem találtam.

ESZTER: És akkor visszajött. Részletesen. Ahogy megyek a kocsival, ahogy tűnnek el alattam a csíkok, ahogy jön az a kanyar és elkezdenek közeledni a fák. Próbálok balra fordulni, de tudom, hogy nincs esélyem. Megyek kifelé. Utána csak villanások. Bokrok, fák, zöld és barna foltok, a zaj, ahogy minden recseg... vagy nem, azt hiszem, hogy érzem, ahogy odaütődik a testem. Kétszer fordultam át, húsz métert zuhantam. Nem volt féknyom.

ROLAND: Iszol egy kis vizet?

ESZTER: Szeretnék egyedül lenni.

ROLAND: Nem nézel ki túl jól. Egy korty víz nem ártana.

ESZTER: Nem. Összekapom magam.

TAMÁS: Kicsit korán jöttem? Igazán nem akarlak zavarni. Visszajöhetek később is, ha nem alkalmas. Milyen kávéillat van itt nálad...

Na mert csak azt akarom mondani, hogy tényleg sokat jelentene. Semmi komoly, esetleg valami kis beszéd, valami kis vers, vagy valami. Tudod a nagy színésznő, a filmcsillag.

ESZTER: Egy sorozatban játszottam egy nővért.

TAMÁS: Na azért nem kell szerénykedni.

ESZTER: A mai napig Eszternek szólítanak az utcán.

TAMÁS: Mert szeretnek. Pont ezért lenne olyan fontos, és tudom, hogy alig van időd, de ha úgy is itthon vagy, akkor olyan jó lenne. Úgy örülnének.

ESZTER: Megértem, de az az igazság, hogy csak erre a pár napra jöttem, amíg eladom a...

TAMÁS: Értem én, és ezért is mondom, hogy nem kell semmi nagy dolog, csak, hogy ott legyél. Ha már pont itthon vagy idén. Minden évben van és pont erről szól, hogy összetartozunk. Ha ott vagy te, a sztár aki közülük való, érted... igazán sokat jelentene.

ESZTER: Nem vagyok sztár.

TAMÁS: Nekik. Nekik igen. Na?

ESZTER: Rendben.

TAMÁS: Tényleg?

ESZTER: Tényleg. Rendben.

TAMÁS: Nagyon jó. De még lenne egy kérésem, ha már nyújtottad a kisujjad. Nem nagy dolog és leszervezem, viszlek - hozlak, egy kis interjú, a helyi rádióban. Meghirdetjük. Velünk ünnepel Eszter.

TAMÁS: Minden délelőtt elintézek valamit, vagy legalább megpróbálom. Ez a kedvenc pillanatom, amikor sikerül. Ilyenkor mintha megnyílna az emberben valami energiatartalék. Olyan, mint valami drog. Innen van négy-öt órám, hogy megint elintézzek még valamit és utána megint négy óra. Egy nap alatt legalább három dolgot kell elintézni és akkor végig tart az állapot.

MÁRTA: Ne haragudj, hogy ilyen korán zavarlak, csak gondoltam, behozom az iratokat... De csak most látom, hogy a kocsiban felejtettem... Azaz a kocsiban vettem észre, hogy igazából otthon felejtettem...

TAMÁS: Na, én már mindent elmondtam. Majd jövök... most már akartam is menni.

(Mártához) Gyere nyugodtan, befejeztük...

MÁRTA: Nem... csak éppen.

ESZTER: Jól vagy?

MÁRTA: Nem vagyok jól. Úgy érzem magam, mint egy ilyen baba, amikkel az autókat tesztelik.

SANYI: Törésteszt bábu. Mutattam neki videókat, amikor megvettük az autót neki. Mert a legrosszabbra is felkészültnek kell lenni, mindig mondom.

MÁRTA: Úgy csapódtam bele ebbe az egészbe, mint ezek a bábuk a falba. A semmiből elém ugrott ez az emlék és én már nem tudtam kitérni, és nyom a mellkasom, nem kapok levegőt, nem bírok megszólalni, csak menekülni szeretnék.

ESZTER: Jól vagy?

SANYI: Mi van?

MÁRTA: Semmi.

ROLAND: Minden stiklijüket ismerem. A régieket is. Nem kell csodálkozni, hogy ilyen zaklatott. Azóta lett ilyen...

ESZTER: Mióta?

ROLAND: Azóta. Nem tudod?

TAMÁS: Nem tudom.

ROLAND: Nem tudod?

TAMÁS: Azt akarod, hogy pletykáljanak?

ROLAND: Már pletykálnak.

TAMÁS: Nincs nekem időm erre! (Eszterhez) Megyünk?
SZÍNÉSZ: Agresszívan hajt be a körforgalomba.
SZÍNÉSZ: A nő az anyósülésen belekapaszkodik az övébe.
SZÍNÉSZ: A múvház előtt leparkol.
SZÍNÉSZ: A tilosba.
SZÍNÉSZ: Helyi híreinket hallották.

Átlagos dal

Pihés hajak és beesett szemek,
gyűrött ingek, sok közepes termet.
Átlagos figura, de nekünk tetszhet.

Átlagos figurák, és voltunk szebbek.
Átlagot számolunk, ahogy múlnak a percek.

Zuhany alatt halkán
aztán éjszaka vadul
átlagosan rendben,
többnyire szarul.

Elsózott vacsorák
könnyező szentek
Mosogatás együtt
Átlagos estek.

Errefelé mindig átlagos a helyzet
Csak átlagos figurák, de voltunk szebbek.
Átlagot számolunk, ahogy múlnak a percek.

RIPORTER: Liget FM. Mindig együtt!

TAMÁS: Nagy örömmel jelenthetem be, hogy az ideai
ünnepségen egy különleges vendégünk lesz, bár
nem is vendég ő itt. Elég, ha annyit mondok,
velünk lesz Eszter.

ESZTER: Az interjú alatt végig úgy éreztem magam, mint
egy imposztor. Azt sem tudom, hogy színész
vagyok-e még, és arról beszélek vigyorogva,
hogy milyen volt egy középszerű sorozat
egysíkú szereplőjét eljátszani. Úgy ültem be
az autóba, mint akit megverték, alig vártam,
hogy egyedül legyek, de még megálltunk a
múvháznál.

TAMÁS: Ti ismeritek egymást?

ESZTER: Nem.

IMOLA: Igen.

ESZTER: Igen? Ja, igen.

TAMÁS: Művelődési ház igazgatója. Gondoltam, gyorsan megbeszélitek a részleteket.

Nekem nem sok közöm van a kulturális részekhez, de ezért van nekünk olyan emberünk, aki szívén viseli a város kulturális életét.

IMOLA: Ebből kellene valamit választani. Ugye van nekünk egy irodalmi körünk. Két éve alapítottuk, hogy legyen újra helyi irodalom. Ki tudja, mikor jelenik meg a következő nagy költő a kis városban. Minden évben kiválogatjuk a legszebb verseket, és egy kisebb füzetben publikáljuk is őket. Arra gondoltam, sőt meg is beszéltem az alkotókkal, hogy esetleg ezekből kettőt-hármat ha felolvasnál.

ÁTADJA A VERSEKET

ESZTER: Ezekhez ragaszkodtok?

IMOLA: Miért? Nem tetszik?

ESZTER: Hát... Itt születtem, itt is éltem. / Minden szépet itt reméltem.

IMOLA: Igen?

ESZTER: Hát ezek nem jók.

IMOLA: Nem jók?

ESZTER: Nem, ez nem vers.

IMOLA: Hogy érted, hogy nem vers?

ESZTER: Hát, hogy ennél bárki jobbat ír.

IMOLA: Úgy gondolod?

ESZTER: Úgy.

IMOLA: Ezek szerint nem akarod felolvasni.

ESZTER: Nem nagyon.

IMOLA: Aha, értem. A költőknek már sajnós szóltunk.

ESZTER: Azok nem költők.

IMOLA: Aha, rendben.

ESZTER: Ne érts félre, de ehhez nem tudom adni a nevem.

IMOLA: Ahogy gondolod. Bár ugye nem tudom, hogy egy TV sorozat mitől volt vállalhatóbb.

ESZTER: Nézd, nem erről van szó, a sorozat csak egy munka pénzért.

IMOLA: Tehát az a gond, hogy nem fizetünk eleget?

ESZTER: Nem, nem erről van szó.

IMOLA: Rendben. Akkor majd választasz te verseket vagy valami. Nyilván nem kényszerítelek, hogy ezeket felolvasd.

ESZTER: Ne haragudj, de ezek tényleg nem jók.

IMOLA: Rendben, értem. Akkor majd olvasol olyat, ami igazi költészet.

ESZTER: Tényleg nem akartalak megbántani.

IMOLA: Nem bántottál meg. Nem bántódom én meg olyan könnyen. Nem elég jók. Van ilyen. Megyek is. Fehívom az embereket, hogy szóljak, hogy akkor nem lesznek a verseik.

ESZTER: Megsértődött.

TAMÁS: Kicsit megsértődött, tudod ő találta ki, és a szívéen viseli, olyan mintha a gyereke volna.

ESZTER: De tényleg nem jók ezek a versek.

TAMÁS: Persze. Nem baj, majd keressél te valamit. Valami ilyen nemzetit... ilyen büszkét... érted... valamit, ami arról szól, hogy büszkék lehetünk.

ESZTER: Büszkét. Ok, majd megpróbálom.

ROLAND: Te tényleg odaadod ehhez az arcod? Kiállsz majd a színpadra, városunk alpolgármestere ott vigyorog melletted, és szépen elaltatjátok a közönséget. Megkapják az emberek az újabb adag érzéstelenítőt, továbbra sem kell figyelni, mert ott áll a fellépő, mindannyiunk sztárja a jószágos, gondoskodó, szelíd asszony. Odaadod nekik az arcod, használják egy kicsit Esztert, közben meg szétlopják a várost.

Csak néhány példa, a régi postát megvette egy helyi uzsorás, a volt szakszervezeti házban élelmiszerbolt van, a tulajdonos régi barátja az alpolgármesternek, adókedvezményeket osztogatnak egymás közt a kis barátaikkal.

ESZTER: Menj el!

ROLAND: Micsoda?

ESZTER: Menj el!

MÁRTA: Hagyjál már!

SANYI: Mit rontottam el?

MÁRTA: Nem rólad szól.

SANYI: De nyugodtan mondhatod.

MÁRTA: Tényleg nem rólad van szó.

SANYI: De látom. Látom, hogy haragszol.

MÁRTA: Nem haragszom.

SANYI: Nem mondod el?

MÁRTA: Mit mondjak el?

SANYI: Hogy mi a baj?

MÁRTA: Kérlek szépen, hagyjál már egy kicsit. Nem tudok semmit mondani...

SANYI: Ne haragudj, csak... csak nem értem...

MÁRTA: Szerinted én értem?

SANYI: Az a baj, hogy kijavítottalak a törésteszt bábuknál? Nem akartalak én megsérteni...

MÁRTA: Hagyjál már a rohadt bábukkal. Nem tudom, mi a baj.

SANYI: De tényleg fontos lenne, hogy elmondd...

MÁRTA: Mit mondjak? Mondjam, hogy nem kell már az a ház, hogy nem tudok oda beköltözni? Mondjam, hogy elgázolt egy emlék. Mi értelme van ennek? Mi?

SANYI: Mi az, hogy nem kell már a ház?

MÁRTA: Nem kell.

ESZTER: Ne haragudj, hogy mondod?

MÁRTA: Nézd én nem tudom, hogy mondjam, de nem tudjuk megvenni.

SANYI: Semmit nem értek.

MÁRTA: Az úton még minden rendben volt, aztán ahogy beléptem, a semmiből, így... Belém rohant ez az egész emlék. Volt nálatok a kicsengetési buli... Persze én nem voltam meghívva, de elhozott, és részeg voltam és utána... Utána ott volt az arca felettem és a haverja, ahogy röhög, és én erre eddig nem is emlékeztem, és nem tudom, hogy igaz-e... Nem tudom. Ne haragudj.

ESZTER: A balesetem után álltam a szakadék szélén, lenéztem a roncsra, és sírtam az örömtől. Azt éreztem, hogy tele vagyok lehetőségekkel, hogy nem állít meg semmi. Nem is állított meg semmi, visszajutottam oda, ahonnan mindig is menekültem.

1948. November 1.

Kihallgattam egy beszélgetést. A szomszédasszony átjött hozzánk és azt mondta anyámnak. Tudom, hogy téged is elvittek. Mit csináltak veled? Anyám nem válaszolt.

ESZTER: Nehéz úgy választ találni, hogy ha nem ismerjük a kérdést. Sírva aludtam el, a házban, ami rajtam akar maradni.

IMOLA: A művésznő elmélyed önmagában. Idejönnek a tudományos, üzleti, művészi meg eleve nagyon fontos életeikből, és úgy néznek ránk, mint valami egzotikumra. A múlt dohos kis közösségeire. A fontos egyéniségek, a nagy személyiségek. Bennük minden olyan bonyolult, olyan összetett. Hát így néz ki ez a nagy bonyolultság.

Nos, nekem van rá egy egyszerű képletem. Félelem egyenlő idő plusz gondolkodás. Mivel a gondolkodást szinte lehetetlen számítani, így uralom az időt, és jól vagyok. Nem állok egy helyben.

Az, hogy jól vagyok napi tizenkét óra munkából, három óra házimunkából, másfél óra sportból, másfél óra internetből, összesen egy órányi étkezésből és öt óra alvásból áll. Minden nap. Túpontosan. Nem hagyunk időt a félelemnek.

ESZTER: Két napig ki sem bújtam az ágyból. Azon gondolkodtam, hogy

SZÍNÉSZ: A második füzetből kiesik egy fotó. A fotón dátum: 1950. június 16.

SZÍNÉSZ: Ballagási ünnepség.

SZÍNÉSZ: A lány arca ragyog.

ESZTER: Bejegyzés is tartozott a dátumhoz. Amikor elolvastam, mosolyogva sírtam. Megtaláltam a szöveget, amitől egy kicsit büszkék lehetünk.

SZÍNÉSZ: Szeretem ezt a várost.

SZÍNÉSZ: A padot az első csókkal.

SANYI: Mi az, hogy nem jössz?

SZÍNÉSZ: A meccsek a régi focipályán.

MÁRTA: Nem megyek, és kész.

SZÍNÉSZ: Bújócska a ligetben.

SANYI: Megyünk. Felöltözünk és megyünk. Ha kell, viszlek.

SZÍNÉSZ: Az elhagyatott ház a vasút mellett, aminek betörtük az ablakát.

SZÍNÉSZ: A kosárpálya, nekem az volt a kedvenc helyem.

MÁRTA: Akkor elmondtam neki. Félig.

SZÍNÉSZ: A bútorgyár, ahonnan visszarúgták a labdát.

SZÍNÉSZ: A szökőkút, amit egyfolytában körülültünk, pedig soha nem működött.

MÁRTA: Néhány pillanatig hallgatott, aztán elrohant.

TAMÁS: Itt vagyunk otthon. Innen indultunk, és ide mindig visszatérünk. Emlékezzünk a ligetben mindannyiunk Eszterével.

ESZTER: Kiálltam a színpadra, és elkezdtem beszélni.

SZÍNÉSZ: Sör- és füst-kapun lehet bejutni a rendezvényre.

ESZTER: Elmondtam, hogy milyen sokat jelentenek nekem az itthoni emlékek...

SZÍNÉSZ: Egy férfi rohan át a kapun.

ESZTER: Hogy mindig boldog vagyok, amikor hazalátogatok.

SZÍNÉSZ: Fellöki a vattacukor árust.

ESZTER: Milyen sok büszkeség tölt el, ha arra gondolok, hogy innen származom.

SZÍNÉSZ: Felugrik a színpad oldalára.

SZÍNÉSZ: Mennyi szeretetet kaptam itt.

SZÍNÉSZ: Az alpolgármester felé szalad.

SZÍNÉSZ: És, hogy hiába megyünk el innen, mindig visszatérünk.

SZÍNÉSZ: És levág neki egy hatalmas pofont.

TAMÁS: Na miért állt meg a zene? Egyetek, igyatok, az itallal tessék azért vigyázni. Látjátok, hamar megárt ebben a melegben. Este várunk a színpadhoz. Nemzeti rock.

IMOLA: Mi volt ez?

TAMÁS: Semmi.

IMOLA ÉS TAMÁS HALKAN VITATKOZNAK.

TAMÁS: Mondom, hogy semmi.

ROLAND: Az a bosszantó, hogy még így is ő jár jól. Lehet pletykálni, és közben ők nyugodtan kilophatják a szemünket, de jól csinálják... Hallod te, hogy csinálod?

ESZTER: Mikor hazaértem, ők már a kapu előtt vártak.

SANYI: Megvesszük a házat.

ESZTER: Micsoda? De hát azt mondtátok...

SANYI: Kell a ház.

ESZTER: Nem azt mondtad, hogy...

SANYI: Meggondoltuk magunkat. Megvesszük. Holnap megírjuk a szerződést, átadod a kulcsokat, és kész.

ESZTER: Te miért vagy csendben?

SANYI: Nincs semmi gond. El van intézve. A közeledbe sem fog jönni. Amikor visszajövök kimeszelünk, rendbe szedjük, és boldogok leszünk. Soha többet nem kell erről beszélned.

ESZTER: Még aznap este összepakoltam mindent. Egy kis doboz. A tetején a két füzettel. Másnap Sanyi kivitt az állomásra.

SZÍNÉSZ: Felül a vonatra.

SZÍNÉSZ: Előveszi a füzetet.

SZÍNÉSZ: Újraolvassa a bejegyzést.

ESZTER: "Mit csináltak veled? Édesanya nem válaszolt."
Amikor anyám már nagyon részeg volt, mindig
meg kellett hallgatni a Simon and Garfunkel
számot. The sound of silence.

MÁRTA: A fürdőben olyan három deci.

ESZTER: Feküdt a nappaliban és dúdolta a számot.

MÁRTA: A nappali hét deci.

ESZTER: Én bezárkóztam a szobámba és befogtam a fülem.

MÁRTA: Gyerekszoba négy deci.

ESZTER: Nem tudhattam, hogy a dédanyám válaszát
keresi. Ő sem tudta.

MÁRTA: Hálószoba fél liter.

ESZTER: Ezt kerestük mindannyian. Nagyanyám a
veszekedésekben.

MÁRTA: Az előszobára már alig maradt.

ESZTER: Anyám az alkoholizmusában.

MÁRTA: Az utolsó cseppeket a küszöbre locsolom.

ESZTER: Én egy autóban a szakadék mélyén.

SZÍNÉSZ: Egy nő kinéz a vonat ablakán.

SZÍNÉSZ: A szeme könnyes.

SZÍNÉSZ: Egy másik nő a ház előtt áll.

SZÍNÉSZ: Meggyújtja a gyufát.

SZÍNÉSZ: A Ligetből áthallatszik a zene.

VÉGE